

OVISNOST O DROGAMA

Fenomen konzumiranja droge i ovisnosti prati ljudski rod od davnina što potvrđuju brojne povijesne činjenice. Još oko 5000. godine p. n. e. stari Sumerani su uzimali opijum o čemu postoje pisani tragovi.

Broj konzumenata droge raste iz godine u godinu kako u svijetu, tako i u Hrvatskoj. Sve su veće mogućnosti da se i sam/sama nađeš u društvu u kojem će ti netko ponuditi „travu“, ili barem pobuditi u tebi znatiželju. Bezazlena znatiželja međutim može biti samo prvi korak koji vodi do ovisnosti i zato je pravi odgovor: „**Hvala, ne bih**“. Konačna je odluka na tebi međutim za donošenje ispravne odluke dobro je baratati činjenicama i informacijama iz literature, ali i saznati iskustva onih koji su prošli put ovisnosti. A sve to doista upućuje na jedan jedini odgovor: Ne! I to bez obzira radi li se o takozvanim lakšim ili pak težim drogama. Jer svaki početak, ma kako se bezazlenim i bezopasnim činio, može završiti tragično. Stoga upoznaj činjenice o drogama, posljedice koje mogu imati za tvoje fizičko i psihičko zdravlje i što moraš činiti da se držiš podalje od njih!

Za početak, što je droga, a što ovisnost?

Droga je svako psihoaktivno sredstvo prirodnog ili sintetskog podrijetla koje osoba uzima radi postizanja neke poželjne promjene psihičkog ili fizičkog stanja, a o kojem može postati ovisna.

Prema farmakološkom djelovanju droge dijelimo u šest osnovnih kategorija (Schwebel, 1995):

KATEGORIJE:	OSNOVNO DJELOVANJE:	PRIMJERI:
1. STIMULATIVNA SREDSTVA	Potiču aktivaciju.	Kokain, kofein, nikotin, amfetamin
2. DEPRESANTI	Snižavaju aktivaciju.	Barbiturati, sintetski sedativi, sredstva za spavanje, alkohol
3. NARKOTICI (OPIJATI)	Oslobađaju od boli i uspavljaju.	Kodein, morfiji, opijum, metadon, heroin
4. HALUCINOGENI	Iskrivljuju percepciju.	LSD, PCP (fenciklidin)
5. KANABIS	Različitog djelovanja (ponekad potiču, snižavaju aktivaciju, iskrivljuju percepciju)	Marihuana, hašiš
6. INHALANTI	Omamljuju.	Ljepilo, benzin, nitroksid, aromatski ugljikovodici

Ovisnost se definira kao povremeno ili trajno uzimanje neke droge, a karakterizira je nesavladiva potreba za drogom, sklonost povećanja uzimane količine (zbog razvitka tolerancije) te štetne posljedice za ovisnu osobu (tjelesne, psihičke, ekonomske, društvene), ali i za njenu okolinu.

Ovisnost može biti psihička i fizička:

- **Psihicka ovisnost** je kada osoba povremeno ili trajno uzima drogu da bi dostigla osjećaj zadovoljstva i ugone i/ili izbjegla neugodu.
- **Fizička ovisnost** je stanje koje nastaje obično nakon duljeg uzimanja droge, a kada se droga prekine uzimati, nastupa niz simptoma koji čine **apstinencijski ili sindrom ustezanja**.

Kako se ovisnost razvija?

Tijek je uglavnom jednak za sve ovisnike i moguće je razlikovati 4 faze:

Prva faza: **PROBA**

Droga se uzima na nagovor ili zbog znatiželje. Netko samo na tome i ostane, ali netko nastavlja s uzimanjem.

Druga faza: **SVE ČEŠĆA KONZUMACIJA DROGE**

Osoba sve češće uzima drogu, u društvu, za dobro raspoloženje. Pritom na to troši i sve više novca. Osoba ne percipira da ima problem i uvjeren je da može prestati kad god poželi.

Treća faza: **NAVIKA**

Iz druge je vrlo lako „skliznuti“ u treću fazu - vrlo štetnu i opasnu. Osoba postaje zaokupljena drogom. Započinje zanemarivati svoje dnevne obaveze, nije funkcionalna na fakultetu ili na poslu, gubi kontakte sa starim prijateljima i obitelji te se kreće u novom društvu, društvu narkomana. Osoba postaje svjesna problema, ali nije u stanju prekinuti s drogiranjem

Četvrta faza: **OVISNOST**

U najopasnijoj i najštetnijoj fazi, osoba više ne vlada svojim životom, nego droga. Naime, ovisnost o drogi manifestira se u svim područjima života. Ovisnik zanemaruje obaveze, neprimjereno se ponaša. Mijenja mu se i društveni život, gubi prijatelje, a do napetosti i sukoba dolazi i u obitelji.

Postoji li veća vjerojatnost zlorabe droge u određenim dobnim skupinama?

Iako je zloraba droga prisutna u svim dobnim skupinama, rizična skupina je ipak **adolescentna dob**.

Motivi mladih osoba koji započinju s uzimanjem droge su mnogi i različiti:

- radoznalost,
- osjećaj manje vrijednosti i nedostatak samopoštovanja,
- loše socijalne prilike u obitelji,

- nedostatak roditeljske pažnje i ljubavi,
- težnja za pripadnosti vršnjacima,
- nesposobnost rješavanja konfliktnih situacije i sl.

Isto tako novi načini zabave, trendovi, pozitivni stavovi prema drogama, materijalistička filozofija, hedonistička orijentacija prema životu i velika dostupnost droga pridonose vjerojatnosti da će adolescent posegnuti za drogama.

Simptomi konzumiranja droge

Osim što je kao posljedica uzimanja droga narušeno psihičko zdravlje, droga ostavlja duboke tragove i na tijelu. Navedeni znakovi kasnije imaju posljedice na funkcioniranje u društvu, bilo da je riječ o profesionalnom funkcioniranju ili interpersonalnim odnosima.

FIZIČKI SIMPTOMI:

- Crvene oči, jako proširene ili sužene zjenice
- Zanemarivanje osobne higijene
- Gubljenje težine (kod nekih droga)
- Poremećaji u spavanju
- Umor ili hiperaktivnost
- Dugotrajan kašalj

EMOCIONALNI SIMPTOMI:

- Nagle promjene raspoloženja
- Razdražljivost
- Neodgovorno ponašanje
- Nisko samopoštovanje
- Depresija i opće pomanjkanje interesa.

ODNOSI S OBITELJI:

- Svadljivost
- Nepoštivanje pravila
- Udaljavanje od obitelji

ŠKOLOVANJE:

- Smanjeno zanimanje
- Negativan stav
- Loše ocjene
- Puno izostanaka, markiranje i problemi s disciplinom

Iako su ljudi oduvijek posezali za sredstvima ovisnosti u želji za drugačijim iskustvima i ne uzimajući u obzir potencijalnu opasnost, treba biti svjestan da je droga problem s kojim se danas suočava sve veći broj mladih ljudi. Ovaj problem ne događa se isključivo drugima jer je svaka mlada osoba u mogućnosti doći u dodir s drogom, bez obzira na to raspolaže li s puno ili malo novca, je li odgojena strogo ili popustljivo, živi li u gradskoj ili ruralnoj sredini.

Ako trebaš pomoć u borbi protiv ovisnosti, obrati se specijaliziranim ustanovama. Neka od mjesta na kojima možeš potražiti pomoć u gradu Rijeci su:

- Ordinacija za prevenciju i liječenje ovisnosti, Kalvarija 8, tel. 051/327-160
- Klinički bolnički centar Rijeka, Krešimirova 42, tel. 051/658-111
- Udruga Terra, Uski prolaz 11, tel. 051/337-400, 323-714; E-mail: info@udrugaterra.hr Web: www.udrugaterra.hr

Prepoznaš li simptome uzimanja droge kod tebi drage osobe, porazgovaraj s njom/njim, pokušaj je uputiti na traženje pomoći ili se posavjetuj sa stručnim osobama u tom području.